

název kursu: **SOCIÁLNÍ STÁT**

vyučující: **doc. PhDr. Libor Musil CSc.**

obor: **sociální politika a sociální práce**

stupeň studia: **bakalářský**

typ kursu: **povinně volitelný „B“**

rozsah kursu: **1 semestr - 2 hodiny přednáška**

počet kreditů: **EK 5**

ukončení kursu: **zkouška** (studenti, kteří získají 120 bodů během kursu, získávají automaticky hodnocení „A“, studenti, kteří získají 100 nebo 110 bodů během kursu, získávají automaticky hodnocení „C“)

požadavky zápočtu: **získání nejméně 80 bodů z možných 120 (viz tabulka)**

	výborně	velmi dobře	dobře	neprospěl
test	30	20	10	0
esej max. 3 strany	30	20	10	0
recenze max. 3,5 strany	60	40	20	0

cíl a obsah kursu: **Kurs je pro studenty příležitostí porozumět základním pojmům a východiskům teorie sociálního státu („welfare state“)** Bude věnován otázkám: „Co je ‘sociální stát’ a čím se liší jeho typy?“, „Jak sociální stát vznikl a vyvíjel se v Evropě, Severní Americe a v české společnosti?“ a „Co je to ‘Evropský sociální stát’?“ **Podmínkou úspěšného absolvování testu je porozumění zadaným textům. Při zpracování eseje a recenze studenti samostatně využijí pojmy a koncepce, s nimiž se seznámí při četbě předepsané literatury a na přednáškách.**

program kursu:

I. CO JE „SOCIÁLNÍ STÁT“ A ČÍM SE LIŠÍ JEHO TYPY?

1. týden - Definice sociálního státu, jeho smysl a funkce v moderní společnosti

VEČEŘA, M.: *Sociální stát, východiska a přístupy*. SLON, Praha 1993, s. 71-76, 81-83.

POTŮČEK, M.: *Sociální politika*. SLON, Praha 1995, s. 12-24, 35-37.

ESPING-ANDERSEN, G.: *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Princenton Univ. Press, New Jersey 1990, s. 21 - 23.

MUSIL, L. (ed.): *Vývoj sociálního státu v Evropě. Čítanka ... Doplněk*, Brno 1996, s. 32-50.

2. týden - Prostředky sociálního státu

VEČEŘA, M.: *Sociální stát, východiska a přístupy*. SLON, Praha 1993, s. 86-92.

POTŮČEK, M.: *Sociální politika*. SLON, Praha 1995, s. 51-54.

MURRAY, : *Příliš mnoho dobra*. SLON, Praha, s. 143-161.

3. týden - Subjekty sociálního státu

POTŮČEK, M.: *Sociální politika*. SLON, Praha 1995, s. 49-51, 55-57.

MUSIL, L. (ed.): *Vývoj sociálního státu v Evropě. Čítanka ... Doplněk*, Brno 1996, s. 12-18, 190-212, 238-240.

HILL, M.: *Understanding Social Policy*. Basil Blackwell and Martin Robertson, Oxford 1990., pp. 79 - 88.

4. týden - Typologie sociálního státu

ESPING-ANDERSEN, G.: *Tři politické ekonomie sociálního státu. Sociologický časopis*, 5/1991, s. 559 - 564.

POTŮČEK, M.: *Sociální politika*. SLON, Praha 1995, s. 39 - 41.

DeDEKEN, J.J.: *Sociální politika a politika solidarity. Sociologický časopis*, 3/1992, s. 351 - 367.

MUSIL, L. (ed.): *Vývoj sociálního státu v Evropě. Čítanka ... Doplněk*, Brno 1996, s. 18-21, 89-111, 209-224.

5. týden - konzultace k testu (definice, prostředky a subjekty sociálního státu)

II. VZNIK A VÝVOJ SOCIÁLNÍHO STÁTU

6. týden - Vznik sociálního státu v Evropě a v Severní Americe

kontrola: test (definice, prostředky a subjekty sociálního státu)

PIERSON, CH.: *Beyond the Welfare State*. The Pennsylvania St. Univ. Press, Pennsylvania 1991, s. 105-111.
MUSIL, L. (ed.): *Vývoj sociálního státu v Evropě. Čítanka ... Doplněk*, Brno 1996, s. 202-208.
WEIR, M., ORLOFF, A.S., SKOCPOL, T. (eds): *The Politics of Social Policy in the United States*. Princeton University Press, New Jersey 1988, s. 65-80.

7. týden - Vývoj sociálního státu

VEČEŘA, M.: *Sociální stát, východiska a přístupy*. SLON, Praha 1993, s. 56 - 62.
PIERSON, CH.: *Beyond the Welfare State*. The Pennsylvania St. Univ. Press, Pennsylvania 1991, s. 125 - 140.
MURRAY, CH.: *Příliš mnoho dobra*. SLON, Praha, s. 23-57, 185-222.

8. týden - „Krise“ sociálního státu

PIERSON, CH.: *Beyond the Welfare State*. The Pennsylvania St. Univ. Press, Pennsylvania 1991, s. 154 - 178.
MUSIL, L. (ed.): *Vývoj sociálního státu v Evropě. Čítanka ... . Doplněk*, Brno 1996, první kapitola.

zadání recenze: Student si zvolí jeden z pěti níže uvedených textů (viz 1 až 5) a napíše o něm recenzi, která bude obsahovat: a) informaci a tématu textu a cíli, který si jeho autor klade (maximálně tři věty), b) stručný přehled základních myšlenek nebo poznatků, které autor prezentuje (maximálně 1 strana), c) upozornění na souvislosti, podobnosti nebo rozdíly mezi poznatky autora a poznatky nejméně dvou z dalších čtyř studentem nerecenzovaných, níže uvedených textů (maximálně 1 strana), d) vlastní komentář významu některého z poznatků autora pro porozumění celkovému vývoji nebo některé etapě vývoje sociálního státu (maximálně 1 strana). Délka recenze tedy nepřesáhne 3,5 strany. Při hodnocení recenze bude brána v úvahu:

- schopnost porozumět recenzovanému textu a jasně formulovat smysl jeho sdělení,
- naplnění stanovené struktury textu,
- originalita jeho zařazení do kontextu poznatků další literatury a originalita reflexe jeho významu pro poznání vývoje sociálního státu.

Vybírat je třeba z těchto pěti textů:

- 1) PIERSON, CH.: *Beyond the Welfare State*. The Pennsylvania St. Univ. Press, Pennsylvania 1991, s. 102-178.
- 2) WEIR, M., ORLOFF, A.S., SKOCPOL, T. (eds): *The Politics of Social Policy in the United States*. Princeton University Press, New Jersey 1988, s. 37-80.
- 3) MURRAY, CH.: *Příliš mnoho dobra*. SLON, Praha 1998.
- 4) MUSIL, L. (ed.): *Vývoj sociálního státu v Evropě. Čítanka ... Doplněk*, Brno 1996.
- 5) LEIBFRIED, S.: *Towards a European Welfare State? On Integrating Poverty Regimes into the European Community*. In: Jones, C. (ed.), *New Perspectives on the Welfare State in Europe*, Routledge, London 1993, pp. 246 - 268.

III. SOCIÁLNÍ STÁT V ČR

9. týden - Sociální stát v ČR před druhou světovou válkou

MUSIL, L.: Statusová solidarita a česká sociální politika. *Sociologický časopis*, 1995, č. 4, s. 423-443.
POTŮČEK, M.: *Sociální politika*. SLON, Praha 1995, 24 - 27.
MUSIL, L.: *Chudoba a československý stát mezi dvěma světovými válkami*. SPFFBU, G 36, s. 23 - 45.

zadání eseje na téma: „Jak se z hlediska typologie sociálního státu vyvíjí vybrané prvky sociální politiky ČR a jak je tento vývoj podmíněn celkovým vývojem českého sociálního státu?“ (zadání bude upřesněno)

10. týden - Sociální stát v ČR po druhé světové válce

- VEČERNÍK, J.: Utváření nové sociální regulace v České republice. *Sociologický časopis*, 2/1993, s. 181 - 202.
- POTŮČEK, M.: *Sociální politika*. SLON, Praha 1995, 117 - 129.
- ORENSTEIN, M.: Transitional Social Policy in the Czech Republic and Poland. *Czech Sociological Review*, 2/1995, pp. 179-196.
- RYS, V.: Social Security Developments in Central Europa: A Return to Reality. *Czech Sociological Review*, 2/1995, pp. 197-208.
- POTŮČEK, M.: *Křižovatky české sociální reformy*. SLON, Praha 1999.
- SIROVÁTKA, T. (ed.): *Česká sociální politika na prahu 21. století. Efektivnost, Selhávání, Legitimita*. MU, Brno 2000.

IV. EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ STÁT?

11. týden - Strategie evropské sociální politiky a cesty sjednocování

- LEIBFRIED, S.: *Towards a European Welfare State? On Integrating Poverty Regimes into the European Community*. In: Jones, C. (ed.), *New Perspectives on the Welfare State in Europe*, Routledge, London 1993, pp. 246 - 268.
- DRABEŠ, Z.: Hledání dimenzí evropské sociální politiky. *Sociální politika*, 4/94, s. 1 - 4.
- EUROPEAN SOCIAL POLICY, A Way Forward for the Union - A White Paper*. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 1994.
- GREEN PAPER, European Social Policy - Options for the Union*. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 1993.
- POTŮČEK, M.: *Sociální politika*. SLON, Praha 1995, s. 110 - 115.

12. týden - konzultace k recenzi

kontrola: odevzdat esej

13. týden - odevzdat recenzi